

2024

SOCIOLOGY

(For New Course Students)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

(For Old Course Students in lieu of Project Works)

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

*Those who appeared HS Final Exam till 2023
have been treated as Old Course students*

For New Course

Q. No. 1 carries 1 mark each (any eight)	1×8 = 8
Q. No. 2 carries 2 marks each (any six)	2×6 = 12
Q. No. 3 carries 3 marks each (any four)	3×4 = 12
Q. No. 4 carries 6 marks each (any four)	6×4 = 24
Q. No. 5 carries 8 marks each (any three)	8×3 = 24

For Old Course [In lieu of Project Works]

Q. No. 6 carries 5 marks each (any four)	5×4 = 20
	<u>Total = 100</u>

1. Answer **any eight** of the following questions : 1×8=8

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো আঠটা প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) When was the first population policy introduced in India?
ভাৰতত কেতিয়া প্ৰথম জনসাংখ্যিক নীতি আৰম্ভ কৰা হৈছিল?
- (b) What is the full form of 'NRC'?
'NRC'ৰ সম্পূৰ্ণ নাম লিখা।
- (c) Write a name of the leader of Indian Reform Movement.
ভাৰতৰ সমাজ সংস্কাৰ আন্দোলনৰ এজন নেতাৰ নাম লিখা।
- (d) What is Capitalism?
পুঁজিবাদ কি?
- (e) Where is the birthplace of democracy?
গণতন্ত্ৰৰ জন্মস্থান ক'ত?
- (f) Who founded the Ramakrishna Mission?
ৰামকৃষ্ণ মিশন কোনে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল?
- (g) Which day is observed as 'International Women's Day'?
কোনটো দিন 'আন্তৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱস' হিচাবে পালন কৰা হয়?
- (h) When was the Rights to Information Act passed by the Parliament of India?
'তথ্য জনাৰ অধিকাৰ' আইনখন ভাৰতত কেতিয়া গৃহীত হৈছিল?
- (i) In which year first Trade Union was established in India?
কোন চনত ভাৰতবৰ্ষত প্ৰথম শ্ৰমিক সংঘ গঠিত হৈছিল?
- (j) Who is known as 'Forest Man of India'?
'ভাৰতৰ অৰণ্য মানৱ' বুলি কাক জনা যায়?

(k) What is meant by 'Infant Mortality Rate'?

'শিশুৰ মৃত্যুৰ হাৰ' বুলিলে কি বুজা?

2. Answer the following questions : **(any six)** 2×6=12

তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো ছটা)

- (a) When was the first and last census conducted in India?
ভাৰতত প্ৰথম আৰু শেষৰবাৰ লোকপিয়ল কেতিয়া হৈছিল?
- (b) Write **any two** causes of change in joint family system.
যুটীয়া পৰিয়াল ব্যৱস্থাৰ পৰিবৰ্তনৰ যিকোনো দুটা কাৰক লিখা।
- (c) Mention **any two** measures for the development of Schedule Tribes.
অনুসূচিত জনজাতিসকলৰ উন্নয়নৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা যিকোনো দুটা ব্যৱস্থা লিখা।
- (d) Mention **two** types of mass media.
জনসংযোগ মাধ্যমৰ দুটা প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰা।
- (e) Define Westernization.
পাশ্চাত্যকৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (f) Write the types of culture with example.
সংস্কৃতিৰ ভাগকেইটা উদাহৰণসহ লিখা।
- (g) Mention **any two** merits of 'Green Revolution'.
'সেউজ বিপ্লৱ'ৰ যিকোনো দুটা সুফল উল্লেখ কৰা।
- (h) Write **two** impacts of Industrialization.
উদ্যোগীকৰণৰ দুটা প্ৰভাৱ লিখা।
- (i) Define feminism.
নাৰীবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া।

3. Answer the following questions : **(any four)** 3×4=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

- (a) Write a note on population policy in India.
ভাৰতৰ জনসাংখ্যিক আঁচনিৰ সম্পৰ্কে এটা টোকা লিখা।
- (b) Mention four causes of change in caste system.
জাতি ব্যৱস্থাৰ পৰিবৰ্তনৰ চাৰিটা কাৰণ লিখা।
- (c) Write a short note on the 'Struggle of the Differently-abled'.
'বিশেষভাৱে সক্ষমসকলৰ সংগ্ৰাম'ৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।
- (d) Discuss Regionalism in Indian Context.
ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত আঞ্চলিকতাবাদৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (e) Write the differences between culture and civilization.
সংস্কৃতি আৰু সভ্যতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।
- (f) Write four functions of Panchayat.
পঞ্চায়তৰ চাৰিটা কাৰ্য্য লিখা।
- (g) Mention four characteristics of Industrialization.
উদ্যোগীকৰণৰ চাৰিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (h) Write any four characteristics of Social Movements.
সামাজিক আন্দোলনৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

4. Answer the following questions : **(any four)** 6×4=24

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো চাৰিটা)

- (a) Write a note on Social Movement of Backward Class in India.
ভাৰতৰ পিছপৰা শ্ৰেণীৰ সামাজিক আন্দোলনৰ বিষয়ে এটা টোকা লিখা।

(b) What are the main problems of Ethnic Identity? Explain.

জনগোষ্ঠীৰ আত্মপৰিচয়ৰ মূল সমস্যাসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Define family as Social Institution. Discuss about the types of family.

সামাজিক সংস্থা হিচাবে পৰিয়ালৰ সংজ্ঞা দিয়া। পৰিয়ালৰ প্ৰকাৰসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) What are the roles of population in changing society? Discuss.

সমাজ পৰিবৰ্তনত জনসংখ্যাৰ ভূমিকা কি? আলোচনা কৰা।

(e) What is meant by Dalit Movement? What are the consequences of Dalit Movement?

দলিত আন্দোলন মানে কি বুজায়? দলিত আন্দোলনৰ ফলাফলসমূহ উল্লেখ কৰা।

(f) Discuss about birth and development of cinema as a mass media.

জনসংযোগ মাধ্যম হিচাপে চলচ্চিত্ৰ বা চিনেমাৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(g) Discuss about the relationship between the changes of demographic structure and social change.

জনসাংখ্যিক গাঁথনিৰ পৰিবৰ্তনৰ লগত সামাজিক পৰিবৰ্তনৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।

5. Answer the following questions : **(any three)** 8×3=24

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো তিনিটা)

(a) What do you understand by rural society? What are the types of rural society? Discuss the changing pattern of rural society of India. 2+2+4=8

গ্ৰাম্যসমাজ বুলিলে কি বুজায়? ই কেই প্ৰকাৰৰ? ভাৰতৰ গ্ৰাম্যসমাজত দেখা পৰিবৰ্তন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(b) How caste system creates social exclusion? Discuss with examples.

জাতি ব্যৱস্থাই কিদৰে সামাজিক বহিস্কৰণ সৃষ্টি কৰিছে? উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা।

(c) Write an essay on 'The Struggle for Women Equality and Rights'. Give your own view.

'মহিলাৰ সমতা আৰু অধিকাৰৰ সংগ্ৰাম'ৰ বিষয়ে এখন বচনা লিখা। নিজা মতামত ডাঙি ধৰা।

(d) Discuss the changes brought to the Indian Industry due to the impact of Globalization and Liberalization.

গোলকীকৰণ আৰু উদাৰীকৰণৰ প্ৰভাৱত ভাৰতৰ উদ্যোগলৈ অহা পৰিৱৰ্তনসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(e) What is Sanskritization? Discuss elaborately the impact of Sanskritization in Indian Society.

সংস্কৃতিকৰণ কি? ভাৰতীয় সমাজত সংস্কৃতিকৰণৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে বিশদভাৱে আলোচনা কৰা।

In Lieu of Project Works [For Old Course Students]

6. Answer the following questions : **(any four)** 5×4=20

যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is secularism? What are the characteristics of secular society?

ধৰ্মনিৰপেক্ষতা কি? ধৰ্মনিৰপেক্ষ সমাজৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি?

(b) Mention the merits and demerits of democracy.

গণতন্ত্ৰৰ সুবিধা আৰু অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

(c) Name five newspapers which are published in India.

ভাৰতত প্ৰকাশিত পাঁচখন বাতৰিকাকতৰ নাম লিখা।

(d) Write a short note on the 'Adivasi Struggles'.

'আদিবাসীসকলৰ সংগ্ৰাম'ৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

(e) Write some important characteristics of Communalism.

সাম্প্ৰদায়িকতাবাদৰ কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে লিখা।

(f) Write five characteristics of Tribal society.

জনজাতীয় সমাজৰ পাঁচটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

—x—